

Zapisnik

s 14. sastanka Radne skupine Istarske županije za ujednačavanje terminologije na talijanskom jeziku održanog u Vodnjanu u utorak 16. svibnja 2023. godine s početkom u 10:00 sati

Prisutni:

Istarska županija-Regione Istriana – Marina Barbić-Poropat
Istarska županija-Regione Istriana – Viviana Viviani
Grad Rovinj-Rovigno – Stellina Garbin
Grad Rovinj-Rovigno – Verena Sošić Cerin
Grad Poreč – Edi Zarli
Grad Pula – Cristina Sodomaco Damijanić
Grad Pula – Kristina Fedel Timovski
Grad Vodnjan – Gianna Fioranti
Odvjetnica Tiziana Paris

Dnevni red

1. Usvajanje dnevnog reda
2. Usvajanje zapisnika s prethodnog sastanka
3. Priopćenja koordinatorice
4. Pravna analiza izabranih termina (T. Paris)
5. Nazivi ustanova, tijela i udruga u Istarskoj županiji (v. prilog Tab 1)
6. Razno

AD 1

Dnevni red usvojen je jednoglasno.

AD 2

Zapisnik je usvojen jednoglasno.

AD 3

Koordinatorica je obavijestila prisutne da je sudjelovala na sastanku zajedničke radne skupine čiji su članovi prevoditeljice četiriju dvojezičnih općina Slovenije (tzv. PIKA općina: Pirana, Izole, Kopra i Ankarana) te prevoditeljice regije Furlanije Julijske krajine. Sastanak je održan u Trstu 13. travnja. Koordinatorica je rekla kako je imala priliku čuti detalje o tome kako su kolegice iz regije Furlanije Julijske krajine sastavile glosar. Na početku je on bio u PDF-u, a kasnije se išlo u realizaciju tražilice koja je sada dostupna na web stranici www.jeziknaklik.it. Tražilica je vrlo zanimljiva jer našoj Radnoj skupini može poslužiti kao uzor za rješavanje nekih terminoloških nedoumica s obzirom na to da su hrvatski i slovenski jezik dosta slični, te je stoga zanimljivo proučiti odgovarajuće riječi na slovenskome. Kao i naš glosar, tražilica nema definicije, a osim toga interaktivna je i sadržava informaciju o semantičkom polju. Budući da bi pravi glosar trebao imati definicije, Ured za slovenski jezik regije Furlanije Julijske krajine razmatra mogućnost da se one dodaju.

Koordinatorica je potom rekla kako je otkrila da glosar regije Furlanije Julijske krajine ne sadržava samo riječi o kojima se stvarno raspravljalo na sastanku, nego i uvriježene riječi, koje nisu podvrgnute provjeri pravnika, a koje su već u uporabi i slove kao općeprihvaćene.

Kolege iz Slovenije, unatoč tomu što nemaju pravnika kao stalnog člana, vode konzultacije s vanjskim stručnjacima za pravo iz Ljubljane. Njihov način rada izgleda ovako: tri tjedna prikupljaju riječi, potom ih pošalju na analizu stručnjaku za pravo i onda održe sastanak. Uzimajući ovu praksu kao primjer, koordinatorica je našoj Radnoj skupini predložila sastavljanje popisa uvriježenih riječi koje bi se onda uvrstile u naš

glosar. Stoga je članove Skupine zamolila da svatko pripremi 10 riječi koje će predstaviti na sljedećem sastanku. S tim u vezi Tiziana Paris predložila je da se te riječi podijele po području. Koordinatorica je stoga predložila da se tema unaprijed dogovori te je prisutne upitala koju temu žele obraditi sljedeći put. Skupina je odabrala temu komunalnih usluga, pa je koordinadorica sve zamolila da joj pošalju svoje Odluke o komunalnom redu.

Koordinatorica je potom obavijestila Skupinu da je počela prikupljati stradarije istarskih dvojezičnih gradova i općina te je prisutne pozvala da je slobodno kontaktiraju ako budu trebali prevoditi odonime. Osim toga, nastala je zamisao o sastavljanju i dijeljenju popisa brojeva telefona članova Radnje skupine kako bi se olakšale interne ad hoc konzultacije.

Potom je koordinadorica istaknula kako je činjenica da će neki problematični termini biti primijenjeni za tri godine izazvala iznenađenje na sastanku u Trstu, gdje su prisutni ozbiljno shvatili našu problematiku. Zbog toga je Andrea Bartole rekao da je održao sastanak s načelnicima dvojezičnih općina, koji su se a priori obavezali na prihvaćanje rezultata rada radne skupine prevoditelja potpisivanjem sporazuma prije samog formiranja skupine.

Koordinatorica je zatim izvijestila o Translating Europe Workshop, radionici na kojoj je dobila zanimljive informacije o prevodenju pri Europskoj komisiji, gdje se tekstovi dijele na četiri kategorije te se, ovisno o tome, odlučuje o razini pedantnosti u njihovom lektoriranju:

- zakonodavni tekstovi (direktive, uredbe itd.);
- pravni nezakonodavni tekstovi (ugovori, natječaji, interni akti itd.);
- stručni tekstovi (tehničke specifikacije, vještačenja itd.);
- nestručni tekstovi (obavijesti, članci, objave, brošure, interne okružnice itd.).

Nestručni tekstovi ne lektoriraju se ili se minimalno lektoriraju, dok se za pravne tekstove vrši temeljito lektoriranje te čak dolazi do interakcije između lektora i prevoditelja, koji odlučuje hoće li prihvatiti sugestije lektora.

Naša Skupina nije u mogućnosti baviti se uzajamnim lektoriranjem jer članovi pripadaju različitim tijelima i dobivaju radne zadatke isključivo od vlastitog poslodavca. Ipak, u slučaju potrebe, svaki član može drugoga člana zamoliti da mu izlektorira prijevod.

Što se tiče pomoći koju su ponudili OIIFI i Italo Rubino, koordinadorica je najavila da su u pripremi snimke predavanja održanih u prošlosti od službenika/ica DGT-a te da će snimke biti dostupne našoj Skupini online (za preslušavanje putem Zooma ili Teamsa), a nakon slušanja dotični službenik/ca bit će na raspolaganju za pitanja Skupine. Koordinatorica je najavila da će vjerojatno prva snimka biti dostupna prije ljetne stanke.

AD 4

Koordinatorica je prepustila riječ odvjetnici Tiziani Paris, koja je pripremila prezentaciju o raznim oblicima poslovanja. Govorila je o razlici između samostalne djelatnosti, obrta i trgovačkog društva.

Glavna razlika između trgovačkog društva i obrta jest to što je trgovačko društvo pravna osoba koja za vlastito poslovanje odgovara svojom imovinom, koju članovi ulažu prilikom osnivanja. Naprotiv, obrt jest fizička osoba koja za vlastito poslovanje odgovara cijelom svojom imovinom, pa čak i privatnom.

Trgovačko društvo osnuje se upisom u sudski registar.

Izvadak iz sudskog registra (koji u Hrvatskoj izdaje sud nadležan za vođenje sudskog registra) odgovara dokumentu *visura camerale*, a njega u Italiji izdaje Trgovačka komora koja vodi registar.

Unatoč tomu što je njihovo osnivanje mnogo jednostavnije i što je trošak manji, broj obrta u Hrvatskoj i Italiji opada jer obrtnik odgovara za vlastito poslovanje cijelom svojom imovinom, dok trgovačka društva odgovaraju samo imovinom društva, a ne privatnom imovinom članova.

Društva kapitala – Società di capitali

Dioničko društvo d.d. – Società per azioni s.p.a.

Društvo s ograničenom odgovornošću d.o.o.– Società a responsabilità limitata s.r.l.

Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću j.d.o.o. – Società a responsabilità limitata semplice s.r.l.s.

Sva ta društva odgovaraju isključivo imovinom društva.

Društva osoba – Società di persone

Javno trgovačko društvo j.t.d. – odgovara društvu *società in nome collettivo*

Komanditno društvo k.d. – odgovara društvu *società in accomandita semplice*

Gospodarsko interesno udruženje GIU – *gruppo d'interesse economico* (GIE), slično je društvu *società cooperativa no profit*

Ta društva prvenstveno odgovaraju imovinom društva, a ako se vjerovnici ne mogu namiriti imovinom društva, članovi odgovaraju vlastitom privatnom imovinom.

Riječ *poduzetnik* odgovara riječi *imprenditore*.

Riječ *poduzeće* odgovara riječi *impresa*.

Riječ *osnivač* odgovara riječi *fondatore*.

U nastavku se navode neki termini i kontekst u kojem se koriste.

Društva s ograničenom odgovornošću – Società a responsabilità limitata

akt osnivanja – *atto di costituzione* ili *atto costitutivo*

Akt osnivanja može biti izjava o osnivanju (*dichiarazione di costituzione*) ako društvo ima jednog osnivača, ili društveni ugovor (*contratto sociale*) ako ima dva ili više osnivača.

osnivač – *fondatore*

Trgovački sud u Pazinu – *Tribunale commerciale di Pisino*

nadležni sud – *foro competente* (ne: *tribunale competente*)

tvrtka – *ragione sociale* – to je naziv društva

MBS – matični broj subjekta: u Italiji odgovara broju REA (Repertorio economico amministrativo)

članovi osnivači – soci *fondatori*

Sve izmjene doo-a registriraju se pri Trgovačkom sudu.

Osnivač ne mora nužno biti član uprave (*consiglio di amministrazione*).

Uprava se može sastojati od jedne ili više osoba.

Ako je među članovima Uprave jedan glavni, može se zvati predsjednik uprave – *presidente del consiglio di amministrazione*.

Ako se Uprava sastoji od jednog člana, on se zove jedini član uprave.

Ako Uprava ima više članova, onda se zove Upravno vijeće (*consiglio di amministrazione*).

Figura direktora (*direttore*) više ne postoji.

Društvo s.r.l. (d.o.o.) može imati *nadzorni odbor*, što se često u Hrvatskoj prevodi kao *comitato di vigilanza/sorveglianza*, no u Italiji se to tijelo zove *collegio sindacale*, a njegovi članovi *sindaci*. Taj termin koristi se za s.r.l. i za s.p.a.

U vezi s time pojavilo se pitanje u vezi s udrugama, koje u Hrvatskoj mogu imati *nadzorni odbor*: imaju li udruge u Italiji *collegio sindacale*? Ili se taj termin vezuje isključivo za nadzorna tijela društava? Odvjetnica Paris odgovorila je da će tu temu obraditi sljedeći put.

Govoreći o karakteristikama jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću – *società a responsabilità limitata semplice*, odvjetnica Paris također je rekla da u toj vrsti društva (za razliku od d.o.o.-a, gdje minimalni temeljni kapital iznosi 2500 eura) minimalni temeljni kapital iznosi 1 euro, a ne smije biti veći od 10.000 eura, inače nastupa obavezan prelazak na d.o.o. Osnivači jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću mogu biti samo fizičke ili pravne osobe. Osim toga, ta se vrsta društva razlikuje od ostalih zbog računovodstva, koje je jednostavno i povoljno.

Zatim je odvjetnica Paris prešla na nabrojanje vrsta obrta.

Za obrte je nadležna Hrvatska obrtnička komora (HOK). Akt o osnivanju obrta je takozvana *obrtnica*.

Riječ *obrtnica* obično se prevodi kao *esercizio* ili *attività*, no prikladnije je koristiti termin *impresa artigiana* jer on, osim što se koristi u Italiji, dobro odražava značenje termina u Hrvatskoj: činjenicu da se radi o vrsti malog poduzeća, da se proizvodnja dobara ili pružanje usluga vrše u malim razmjerima itd.

U Italiji obrt (*impresa artigiana*) može biti individualni obrt – *impresa individuale artigiana* ili zajednički obrt – *società artigiana*, čiji članovi mogu biti ortaci s ulogom (*soci partecipanti*) ili ortaci izvođači (*soci prestatori d'opera*).

obrtnica – *impresa artigiana*

obrtnik – *imprenditore artigiano*

obrtništvo – *artigianato*

Obrtni registar u Hrvatskoj vodio je Ured državne uprave, a potom su njegove ovlasti prenesene na jedinice područne (regionalne) samouprave.

Gianna Fioranti rekla je da ima dokument o ovoj temi te je ponudila da ga podijeli sa Skupinom. Sa Skupinom i koordinatricom dogovoreno je da će dokument e-mailom poslati koordinatrici, koja će ga proslijediti članovima Skupine.

Koordinatorica je pitala koja je razlika, s pravnog stajališta, između termina *radnik* i termina *zaposlenik*, *uposlenik* i *djelatnik*, koji se u hrvatskom Zakonu o radu navode u zagradi, zajedno sa *službenik* i *namještenik* (a oni pak imaju specifično značenje koje je već analizirano na jednom od prethodnih sastanaka naše Skupine) kao da su hiponimi riječi *radnik*. Odvjetnica Paris objasnila je da se *zaposlenik* više koristi za trgovačka društva, *djelatnik* u javnoj upravi, dok za riječ *uposlenik* nije bila u stanju navesti specifičan kontekst niti u čemu je razlika. Koordinatorica smatra da, kako nije moguće izdvojiti značenjsku komponentu na temelju koje bi bilo moguće razlikovati *uposlenika* od *zaposlenika* (osim činjenice da je riječ *uposlenik* danas vrlo rijetka), ta dva termina mogu se smatrati sinonimima. Ističe da je devedesetih godina riječ *radnik* odjednom proskribirana ne samo u javnoj upravi, nego i u ugovorima o radu, u jeziku novinarstva te u jezicima drugih struka, te su je zamijenile riječi *zaposlenik*/ *uposlenik*/ *djelatnik*. Izgleda da hrvatski autori administrativnih tekstova nisu svjesni tih značenjskih nijansi jer koriste naizmjenično ta tri termina čak i unutar istog teksta, kao da su sinonimi, stoga kod prevođenja najprije treba procijeniti je li autor teksta svjesno koristio izabrane termine.

AD 5

U nastavku je analizirana tablica s nazivima ustanova, tijela i udruga u Istarskoj županiji. Slijedi tablica s usvojenim terminima:

Zdravstvo – sanità

ZZJZIŽ, Zavod za javno zdravstvo IŽ	Istituto di sanità pubblica della RI
Nastavni zavod za javno zdravstvo IŽ	Istituto formativo di sanità pubblica della RI
HZZO	Istituto croato per l'assicurazione sanitaria
ZZJZ	Istituto di sanità pubblica
Nastavni zavod za hitnu medicinu	Istituto formativo per la medicina d'urgenza
Zavod za hitnu medicinu Istarske županije	Istituto per la medicina d'urgenza della Regione Istriana
Obrazovanje - istruzione	
FOOZ, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti (Pula)	FSF, Facoltà di scienze della formazione
Talijanska osnovna škola "Bernardo Parentin"	Scuola elementare italiana "Bernardo Parentin"
Dječji vrtić "Radost"	Scuola dell'infanzia "Radost"
Umjetnička škola Poreč	Scuola d'arte Parenzo
Gradska knjižnica Poreč	Biblioteca civica Parenzo
Dječji vrtić "Paperino"	Scuola dell'infanzia "Paperino"
Zajednica tehničke kulture IŽ	Associazione per la cultura tecnica della Regione Istriana
IKA, Istarska kulturna agencija	ACI, Agenzia culturale istriana
Zavičajni muzej Poreštine	Museo del territorio parentino
Muzej Grada Rovinja-Rovigno	Museo della Città di Rovinj-Rovigno
Društvo Naša djeca	Società Nostra infanzia
jaslice	asilo nido
Program javnih potreba (u kulturi)	Programma di copertura del fabbisogno pubblico (nell'ambito della/in materia di cultura)
Sport	
Školski športski savez IŽ	Federazione sportiva scolastica della RI
Sportska zajednica IŽ	Unione sportiva della RI
Sportska zajednica Grada Poreča	Unione sportiva della Città di Parenzo
Gospodarstvo - Economia	
HOK, Hrvatska obrtnička komora	CCA, Camera croata dell'artigianato
HGK, Hrvatska gospodarska komora	CCA, Camera di commercio croata
VTR, Vijeće za tržište rada IŽ	CML, Consiglio del mercato del lavoro della RI
Gospodarsko-socijalno vijeće IŽ	Consiglio economico-sociale della RI
Poduzetnički inkubator	Incubatore d'impresa
Županijska uprava za ceste Istarske županije- Ustanova za upravljanje županijskim i lokalnim cestama	Direzione regionale per le strade della Regione istriana-Ente per la gestione delle strade regionali e locali della Regione Istriana
Udruženje obrtnika Poreč	Associazione degli imprenditori artigiani Parenzo
AURORA, Regionalni koordinator IŽ za europske programe i fondove	AURORA, Coordinatore regionale della RI per i programmi e i fondi europei

Hrvatska zajednica županija

Unione croata delle regioni

Hrvatska udruga gradova
EDIC, informacijski centar Europe Direct (Europe
Direct Information Centre)

Associazione croata delle città
centro di informazione Europe Direct

Lučka kapetanija Pula, Lučka ispostava Poreč

Capitaneria di porto di Pola, Porto locale di
Parenzo

Lučka uprava Poreč
Hrvatske šume

Autorità portuale di Parenzo
Ente forestale "Hrvatske šume"

Razmatranje ostatka tablice nije provedeno te je odgođeno za sljedeći put.

AD 6

Što se tiče primjene termina o kojima je provedena rasprava unutar Skupine, donesen je zaključak da Skupina prima na znanje ono što je gospodin Andrea Bartole poduzeo u Sloveniji, tj. potpisao je s gradonačelnicima dokument gdje se oni obavezuju da će prihvatiti i odmah primjenjivati terminologiju koju je njihova skupina razmotrila i usvojila. Stoga naša Skupina predlaže da se organizira sastanak s načelnicima i gradonačelnicima po uzoru na onaj koji je održan u Sloveniji.

Ovime je sastanak zaključen u 13:40.

Koordinatorica
Marina Barbić-Poropat

Zapisničarka
Viviana Viviani

KLASA: 024-04/23-03/01
URBROJ: 2163-11/4-23-19